

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) โดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงการตอบสนอง (A Responsive Evaluation Model) มีลักษณะเป็นการประเมินเชิงคุณภาพ คือ นำแนวคิดและวิธีการของการวิจัยเชิงคุณภาพมาประยุกต์ใช้ในบริบทของการประเมินเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์ การสังเกต การใช้แบบสอบถาม และการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การเลือกพื้นที่ในการวิจัย

การประเมินการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนของสำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จะเป็นการประเมินในรูปแบบที่เป็นการฝึกรอบมให้แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและยากไร้ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส โดยทางสำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่องได้แบ่งสถานีให้บริการวิชาการแก่ชุมชนออกเป็น 3 สถานี มีหน้าที่เป็นหน่วยจัดการบริการวิชาการ คือ สถานีบริการวิชาการชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี สถานีบริการวิชาการชุมชน อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา และสถานีบริการวิชาการชุมชน อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโครงการฝึกรอบมต่าง ๆ ต้องลงสนามไปยังพื้นที่ที่จัดโครงการฝึกรอบมทั้งที่สถานีบริการชุมชน และสถานที่ที่จัดฝึกรอบมตามหมู่บ้านต่าง ๆ รวมถึงพื้นที่ที่เป็นที่อยู่ของกลุ่มผู้รับบริการ คือ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานบริการวิชาการแก่ชุมชนของสำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในโครงการฝึกอบรมทุกโครงการที่จัดให้แก่ประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ที่จัดในช่วงเดือนตุลาคม 2546 จนถึงเดือนมีนาคม 2547 ซึ่งประกอบด้วยโครงการฝึกอบรม ดังนี้

ตาราง 2 โครงการฝึกอบรมที่ทำการเก็บข้อมูล

ลำดับที่	โครงการ	สถานบริการ	ระยะเวลา (วัน)	กลุ่มเป้าหมาย	สถานที่จัด
1	อบรมพัฒนากระบวนการชุมชนเข้มแข็ง	อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	4	ผู้นำท้องถิ่นใน ชุมชนเครือข่าย จำนวน 40 คน	อำเภอโคก- โพธิ์ จังหวัด ปัตตานี
2	อบรมเสริมทักษะและ พัฒนาอาชีพช่างขนบ สำหรับเยาวชนชายแดน	อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา	7	เยาวชนนอกโรงเรียน/ทหารเกณฑ์ ก่อนปลดประจำ การ จำนวน 30คน	สถานีฯ อำเภอเทพา จังหวัด สงขลา
3	อบรมแปรรูปสัตว์น้ำ เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ ชุมชน	อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา	2	แม่บ้านชุมชน ประมงในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ จำนวน 60 คน	สถานีฯ อำเภอจะนะ จังหวัด สงขลา
4	ส่งเสริมอาชีพ อุตสาหกรรมอาหาร	อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา	2	แม่บ้านจาก จังหวัดชายแดน ภาคใต้ที่เป็นเครือ ข่ายกลุ่มอาชีพ	สถานีฯ อำเภอจะนะ จังหวัด สงขลา

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับที่	โครงการ	สถานีบริการ	ระยะเวลา (วัน)	กลุ่มเป้าหมาย	สถานที่จัด
				ของสถานี จำนวน 60 คน	
5	พัฒนาทักษะช่างขนบท	อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา	15	เยาวชนผู้สนใจ และทหารเกณฑ์ จำนวน 30 คน	สถานีฯ อำเภอจะนะ จังหวัด สงขลา
6	ส่งเสริมอาชีพขนมอบ	อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา	6	แม่บ้านจาก จังหวัดชายแดน ภาคใต้ จำนวน 30 คน	สถานีฯ อำเภอจะนะ จังหวัด สงขลา
7	โครงการอาหารเพื่อ พัฒนารายได้	อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา	6	แม่บ้านจาก จังหวัดชายแดน ภาคใต้ จำนวน 60 คน	สถานีฯ อำเภอจะนะ จังหวัด สงขลา

ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็น 4 กลุ่มและคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) การคัดเลือกตัวอย่างภายใน (Internal Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย

ตาราง 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

	กลุ่มตัวอย่าง	การคัดเลือก	จำนวน (คน)
1. ผู้บริหาร	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและการศึกษา ต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ บุญช่วย	วิธีเฉพาะเจาะจง	1
2. ผู้ปฏิบัติงาน	2.1 ผู้รับผิดชอบหรือหัวหน้าโครงการ ฝึกอบรม โครงการละ 1 คน	วิธีเฉพาะเจาะจง	7
	2.2 เจ้าหน้าที่ ทีมงานคณะดำเนินการ โครงการฝึกอบรม โครงการละ 4 คน	เลือกตัวอย่าง ภายใน	28
3. ผู้รับบริการ	กลุ่มเป้าหมายของโครงการเป็นบุคคลที่ เข้ารับการบริการวิชาการแก่ชุมชนหรือเข้า รับการฝึกอบรมในโครงการที่คัดเลือกไว้	ตามจำนวนกลุ่ม เป้าหมาย	200
4. ผู้เกี่ยวข้อง กับผู้รับบริการ	4.1 ผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ ประธานองค์การ บริหารส่วนตำบล กรรมการองค์การ บริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	สุ่มผู้รับบริการ โครงการละ 1 คน	28
	4.2 เจ้าหน้าที่ ข้าราชการ ได้แก่ อาจารย์ ใหญ่ของโรงเรียนในชุมชน เจ้าหน้าที่ สาธารณสุข นักพัฒนาชุมชน / นักวิชาการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ชุมชน	สุ่มผู้รับบริการ โครงการละ 1 คน	28
รวม			292

รูปแบบที่ใช้ในการประเมิน

การวิจัยเชิงประเมินนี้ใช้รูปแบบการประเมินเชิงการตอบสนอง (A Responsive Evaluation Model) ของสเตก (Stake) โดยทำการประเมินใน 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การประเมินก่อนการฝึกอบรม (Pre-Implementation Evaluation) เป็นการประเมินเบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับการวางแผนโครงการ เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของ

ชุมชน จะประเมินความต้องการและประเมินความพร้อมความเป็นไปได้ของการดำเนินโครงการ ซึ่งเป็นการประเมินความเหมาะสมของตัวโครงการก่อนการฝึกอบรม โดยประเมินในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1.1 ประเมินความจำเป็นในการฝึกอบรม

1.1.1 หัวข้อ/เนื้อหาโครงการตรงกับปัญหาและความต้องการของชุมชน

1.1.2 หลักสูตรสอดคล้องกับนโยบายของรัฐและของมหาวิทยาลัย

1.1.3 ปัญหาและความต้องการของชุมชนนี้สามารถแก้ไขได้ดีที่สุดด้วยการ

ฝึกอบรม

1.2 ประเมินความพร้อมความเป็นไปได้ของการดำเนินโครงการ

1.2.1 การเตรียมความพร้อมก่อนจัดโครงการ

1.2.2 ความเหมาะสมของจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและวิธีการ

1.2.3 ความพร้อมของงบประมาณ ทรัพยากร

1.2.4 โอกาสของการประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

1.2.5 ปัญหาอุปสรรคในการจัดโครงการฝึกอบรม

1.2.6 ปัญหาอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดระหว่างการฝึกอบรม

2. การประเมินระหว่างการฝึกอบรม (Implementation Evaluation) เป็นการประเมินขณะดำเนินการโครงการ กระบวนการดำเนินงานฝึกอบรม สำหรับพัฒนาประสิทธิภาพและปรับปรุงแก้ไขในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ประเมินสภาพการจัดบริการวิชาการแก่ชุมชนในรูปแบบการฝึกอบรม

2.1.1 ความเหมาะสมของงบประมาณและทรัพยากร

2.1.2 ลักษณะวิธีการดำเนินงาน

2.1.3 การดำเนินงานการฝึกอบรมที่ปฏิบัติจริงเมื่อเทียบกับแผน

2.1.4 การประสานงานและการสร้างเครือข่าย

2.1.5 ความพร้อมของหน่วยงานที่จัดและผู้รับบริการ

2.1.6 ปัญหาอุปสรรคระหว่างการฝึกอบรมและการแก้ไข

2.2 ประเมินกระบวนการดำเนินการโครงการฝึกอบรม

2.2.1 การวางแผนการจัดโครงการ

2.2.2 การดำเนินการจัดโครงการ

2.2.3 การควบคุม ติดตาม ประเมินผลโครงการ

3. การประเมินหลังการฝึกอบรม (Post-Implementation Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าโครงการก่อให้เกิดผลหรือการเปลี่ยนแปลงตามที่ต้องการหรือไม่ ทั้งผลโดยตรง ผลกระทบ และผลข้างเคียง ดังประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ประเมินผลของโครงการฝึกอบรม

3.1.1 ประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง

3.1.2 ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

3.1.3 ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

3.2 การติดตามผลการฝึกอบรม

3.2.1 ผลการฝึกอบรม

3.2.2 ผลกระทบ

3.2.3 ผลข้างเคียง

กรอบในการประเมิน

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการประเมิน ดังรายละเอียดในตาราง

ตาราง 4 การประเมินความจำเป็นในการฝึกอบรม

คำถามประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	วิธีการวิเคราะห์	เกณฑ์การตัดสินใจ
หัวข้อ/เนื้อหา โครงการตรงกับ ปัญหาและความ ต้องการของ ชุมชน	เอกสารรายงานสรุป การดำเนินงานและ การติดตามประเมิน ผลโครงการฝึกอบรม ปีงบประมาณ 2546	แบบสำรวจ รายการ	- เปรียบเทียบ ความ ต้องการของ ชุมชนกับหัว ข้อ/เนื้อหา โครงการที่ จัด - จำนวนค่า ร้อยละ	หัวข้อ/เนื้อหา โครงการตรงกับความ ต้องการของชุมชน จากรายงานสรุปฯ ไม่ น้อยกว่า 80%

ตาราง 4 (ต่อ)

คำถามประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	วิธีการวิเคราะห์	เกณฑ์การตัดสินใจ
หลักสูตรสอดคล้องกับนโยบายของรัฐและของมหาวิทยาลัย	- ผู้บริหารสำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง - หัวหน้าโครงการ	แบบสัมภาษณ์	วิเคราะห์เนื้อหา	มีแนวทางการกำหนดหลักสูตรตามแนวนโยบาย
ปัญหาและความต้องการของชุมชนนี้สามารถแก้ไขได้ดีที่สุดด้วยการฝึกอบรม	- ผู้บริหารสำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง - หัวหน้าโครงการ	แบบสัมภาษณ์	วิเคราะห์เนื้อหา	มีเหตุผลในการใช้การฝึกอบรมเพื่อแก้ปัญหาตามความต้องการของชุมชน

ตาราง 5 การประเมินความพร้อมความเป็นไปได้ของการดำเนินโครงการ

คำถามประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	วิธีการวิเคราะห์	เกณฑ์การตัดสินใจ
- การเตรียมความพร้อมก่อนจัดโครงการ	ผู้ปฏิบัติงาน - หัวหน้าโครงการ	แบบประเมินโดยใช้วิธีการ	คำนวณค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	พิจารณาเทียบกับค่าเฉลี่ย ดังนี้ 2.50-3.0 หมายถึงมากที่สุด
- ความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายวัตถุประสงค์ เป้าหมายและวิธีการ	- เจ้าหน้าที่คณะดำเนินการ	มาตราส่วนประมาณค่า		1.50-2.49 หมายถึงมาก .50-1.49 หมายถึงน้อย
- ความพร้อมของงบประมาณทรัพยากร				.00-.49 หมายถึงไม่มีความพร้อม

ตาราง 5 (ต่อ)

คำถามประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	วิธีการวิเคราะห์	เกณฑ์การตัดสินใจ
<ul style="list-style-type: none"> - โอกาสของการประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย - ปัญหาอุปสรรคระหว่างการฝึกอบรมและการแก้ไข 				

ตาราง 6 การประเมินสภาพการจัดบริการวิชาการแก่ชุมชนในรูปแบบการฝึกอบรม

คำถามประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	วิธีการวิเคราะห์	เกณฑ์การตัดสินใจ
<ul style="list-style-type: none"> - ความเหมาะสมของงบประมาณและทรัพยากร - ลักษณะวิธีการดำเนินงาน - การดำเนินงานการฝึกอบรมที่ปฏิบัติจริงเมื่อเทียบกับแผน - การประสานงานและการสร้างเครือข่าย 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ปฏิบัติงาน - หัวหน้าโครงการ - เจ้าหน้าที่คณะดำเนินงาน - เอกสาร - สภาพการณ์จริง 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสอบถาม - แบบเลือกตอบ - แบบบันทึกการสังเกต 	<ul style="list-style-type: none"> - คำนวนค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน - วิเคราะห์เนื้อหาจากแบบบันทึกและจากเอกสาร 	<p>พิจารณาเทียบกับค่าเฉลี่ย ดังนี้</p> <p>2.50-4.0 หมายถึงเหมาะสมมาก</p> <p>1.50-2.50 หมายถึงเหมาะสมปานกลาง</p> <p>.50-1.49 หมายถึงเหมาะสมน้อย</p> <p>.00-.49 หมายถึงไม่เหมาะสม</p>

ตาราง 6 (ต่อ)

คำถามประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	วิธีการวิเคราะห์	เกณฑ์การตัดสินใจ
<ul style="list-style-type: none"> - ความพร้อมของหน่วยงานที่จัดและผู้รับบริการ - ปัญหาอุปสรรคระหว่างการฝึกอบรมและการแก้ไข 				

ตาราง 7 การประเมินกระบวนการดำเนินการฝึกอบรม

คำถามประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	วิธีการวิเคราะห์	เกณฑ์การตัดสินใจ
การวางแผนการจัดโครงการ	ผู้ปฏิบัติงาน <ul style="list-style-type: none"> - หัวหน้าโครงการ - เจ้าหน้าที่คณะดำเนินการ 	แบบประเมินความคิดเห็น	คำนวณค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	พิจารณาเทียบกับค่าเฉลี่ย ดังนี้ 2.50-3.0 หมายถึงปฏิบัติดีมาก 1.50-2.49 หมายถึงปฏิบัติดีปานกลาง .50-1.49 หมายถึงควรปรับปรุง .00-.49 หมายถึงควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ตาราง 7 (ต่อ)

คำถามประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	วิธีการวิเคราะห์	เกณฑ์การตัดสินใจ
การดำเนินการจัด โครงการ	ผู้ปฏิบัติงาน - หัวหน้า โครงการ - เจ้าหน้าที่ คณะดำเนิน การ	แบบประเมิน ความคิดเห็น	คำนวณค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยง เบนมาตรฐาน	พิจารณาเทียบกับค่า เฉลี่ย ดังนี้ 2.50-4.0 หมายถึง ปฏิบัติดีมาก 1.50-2.49 หมายถึง ปฏิบัติดีปานกลาง .50-1.49 หมายถึง ควรปรับปรุง .00-.49 หมายถึง ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง
การควบคุม ติดตาม ประเมินผลโครงการ	ผู้ปฏิบัติงาน - หัวหน้า โครงการ - เจ้าหน้าที่ คณะดำเนิน การ	แบบประเมิน ความคิดเห็น	คำนวณค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยง เบนมาตรฐาน	พิจารณาเทียบกับค่า เฉลี่ย ดังนี้ 2.50-5.0 หมายถึง ปฏิบัติดีมาก 1.50-2.49 หมายถึง ปฏิบัติดีปานกลาง .50-1.49 หมายถึง ควรปรับปรุง .00-.49 หมายถึง ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ตาราง 8 การประเมินผลของโครงการ

คำถามประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	วิธีการวิเคราะห์	เกณฑ์การตัดสินใจ
ประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง	ผู้รับบริการ	แบบสอบถาม	คำนวณค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	พิจารณาเทียบกับค่าเฉลี่ยดังนี้ 2.50-3.00 หมายถึงมากที่สุด 1.50-2.49 หมายถึงมาก .50-1.49 หมายถึงน้อย .00-.49 หมายถึงน้อยที่สุด
ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้	ผู้รับบริการ	- แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม - แบบสอบถาม	วิเคราะห์เนื้อหา คำนวณค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	มีการเรียนรู้หลังการฝึกอบรม มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ นำความรู้และทักษะประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้
ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น	ผู้ปฏิบัติงาน - หัวหน้าโครงการ - เจ้าหน้าที่คณะดำเนินงาน	แบบสอบถาม	คำนวณค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา	พิจารณาเทียบกับค่าเฉลี่ยดังนี้ 2.50-3.00 หมายถึงมากที่สุด 1.50-2.50 หมายถึงมาก .50-1.49 หมายถึงน้อย .00-.49 หมายถึงน้อยที่สุด

ตาราง 9 การติดตามผลการฝึกอบรม

คำถามประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	วิธีการวิเคราะห์	เกณฑ์การตัดสินใจ
- ผลการฝึกอบรม - ผลกระทบ - ผลข้างเคียง	ผู้เกี่ยวข้อง - ผู้นำท้องถิ่น - เจ้าหน้าที่ ข้าราชการ ผู้ปฏิบัติงาน - หัวหน้า โครงการ - เจ้าหน้าที่ คณะดำเนินการ	- แบบสอบถาม - แบบสัมภาษณ์	วิเคราะห์เนื้อหา	ผลที่เกิดขึ้นจาก โครงการฝึกอบรม ทั้งหมด ทั้งผลโดยตรง ผลกระทบ และ ผลข้างเคียง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 11 ฉบับ ดังนี้

1. แบบสำรวจรายการ 1 ฉบับ คือแบบสำรวจความสอดคล้องระหว่างหัวข้อโครงการกับความต้องการของชุมชน
2. แบบสัมภาษณ์ 3 ฉบับ
 - 2.1 แบบสัมภาษณ์ความจำเป็นในการฝึกอบรม ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารและหัวหน้าโครงการ
 - 2.2 แบบสัมภาษณ์การติดตามผลการฝึกอบรม ใช้สัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่น
 - 2.3 แบบสัมภาษณ์การติดตามผลการฝึกอบรม ใช้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ข้าราชการ
3. แบบประเมินโดยใช้วิธีการมาตราส่วนประมาณค่า 1 ฉบับ ประเมินความพร้อมความเป็นไปได้ของการดำเนินโครงการ ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ทำแบบประเมิน
4. แบบสอบถาม 3 ฉบับ
 - 4.1 แบบสอบถามสภาพการจัดบริการวิชาการแก่ชุมชน ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ทำแบบสอบถาม
 - 4.2 แบบสอบถามปฏิกิริยาตอบสนองของผู้รับบริการ ผู้รับบริการเป็นผู้ทำแบบสอบถาม

4.3 แบบสอบถามผลการฝึกอบรม ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ทำแบบสอบถาม

5. แบบประเมินความคิดเห็น 1 ฉบับ คือแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการดำเนินโครงการฝึกอบรม ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ทำแบบประเมิน

6. แบบบันทึกจากการสังเกต 2 ฉบับ ผู้วิจัยเป็นผู้บันทึก

6.1 แบบบันทึกสภาพการจัดการฝึกอบรม

6.2 แบบบันทึกพฤติกรรมและการเรียนรู้ของผู้รับบริการ

1. ลักษณะของเครื่องมือ

1.1 แบบสำรวจรายการ เกี่ยวกับหัวข้อโครงการกับความต้องการของชุมชน ซึ่งศึกษาจากเอกสารรายงานสรุปการติดตามประเมินผลโครงการฝึกอบรม ปีงบประมาณ 2546

1 หมายถึง ตรงกับความต้องการของชุมชน

2 หมายถึง ไม่ตรงกับความต้องการของชุมชน

1.2 แบบสัมภาษณ์ 3 ฉบับ ประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 ความจำเป็นในการฝึกอบรม เป็นแนวคำถามว่าปัญหาและความต้องการของชุมชนนั้นสามารถแก้ไขได้ดีที่สุดด้วยการฝึกอบรมใช่หรือไม่ นอกจากนี้หลักสูตรสอดคล้องกับนโยบายของรัฐและของมหาวิทยาลัยแค่ไหน สัมภาษณ์ผู้บริหารและหัวหน้าโครงการ

ฉบับที่ 2 การติดตามผลการฝึกอบรม เป็นแนวคำถามถึงผลการฝึกอบรม ผลกระทบ และผลข้างเคียง สัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่น

ฉบับที่ 3 การติดตามผลการฝึกอบรม เป็นแนวคำถามถึงผลการฝึกอบรม ผลกระทบ และผลข้างเคียง สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ ข้าราชการ

1.3 แบบประเมินโดยใช้วิธีการมาตราส่วนประมาณค่า เกี่ยวกับความพร้อม ความเป็นไปได้ของการดำเนินโครงการ ดังนี้ การเตรียมความพร้อมก่อนจัดโครงการ ความเหมาะสมของจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการ ความพร้อมของทรัพยากร งบประมาณ โอกาสของการประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย และความเป็นไปได้ของโครงการ มีมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

3 หมายถึง มีความพร้อมมากที่สุด

2 หมายถึง มีความพร้อมมาก

1 หมายถึง มีความพร้อมน้อย

0 หมายถึง ไม่มีความพร้อม

1.4 แบบสอบถาม 3 ฉบับ ประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 สภาพการจัดบริการวิชาการแก่ชุมชนในรูปแบบการฝึกอบรม
ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ ความเหมาะสมของงบประมาณและทรัพยากร ลักษณะวิธีการดำเนินงาน การ
ดำเนินการฝึกอบรมที่ปฏิบัติจริงเมื่อเทียบกับแผน การประสานงานและการสร้างเครือข่าย ความพร้อม
ของหน่วยงานที่จัดและผู้รับบริการ ปัญหาอุปสรรคและการแก้ไข ให้ระดับคะแนนเป็นรายตัวเลือก 4
ระดับ

3 หมายถึง เหมาะสมมาก

2 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

1 หมายถึง เหมาะสมน้อย

0 หมายถึง ไม่เหมาะสม

ฉบับที่ 2 ปฏิภิรยาตอบสนองของผู้รับบริการ และผลลัพธ์ที่เกิดจาก
โครงการ มีตัวเลือก 4 ระดับ

3 หมายถึง มากที่สุด

2 หมายถึง มาก

1 หมายถึง น้อย

0 หมายถึง น้อยที่สุด

ฉบับที่ 3 ผลการฝึกอบรมจากการติดตามผลการฝึกอบรม รวมถึงผลกระทบ และผล
ข้างเคียงต่าง ๆ

1.5 แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินโครงการฝึกอบรมทั้ง
การวางแผนการจัดโครงการ การดำเนินการจัดโครงการ และการควบคุม ติดตาม ประเมินผลโครง
การ มี 4 ระดับความคิดเห็น

3 หมายถึง ปฏิบัติดีมาก

2 หมายถึง ปฏิบัติดีปานกลาง

1 หมายถึง ควรปรับปรุง

0 หมายถึง ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

1.6 แบบบันทึกการสังเกต 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 สภาพการจัดการฝึกอบรม และ

ฉบับที่ 2 พฤติกรรมและการเรียนรู้ของผู้รับบริการ

2. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาคำรอกเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าคำรอกเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ โดยเฉพาะการพัฒนาและประเมินโครงการฝึกอบรม และการบริการวิชาการแก่ชุมชนในรูปแบบการฝึกอบรม รายงานสรุปผลการบริการวิชาการต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างขอบเขตและประเด็นในการประเมิน
2. สร้างแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ มาตรฐานประมาณค่า แบบสอบถาม และแบบประเมินความเห็นตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร
3. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความตรงเชิงภาษา พิจารณาแก้ไขปรับปรุง
4. นำแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบความตรงเฉพาะหน้า (Face Validity) เพื่อพิจารณาคุณสมบัติของเครื่องมือว่าสามารถใช้วัดในสิ่งที่ต้องการจะวัดได้หรือไม่
5. นำมาตรฐานประมาณค่า แบบสอบถาม และแบบประเมินความเห็น ให้ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำให้มีความถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น
6. นำเครื่องมือวิจัยประเมินผลที่ถูกต้องเหมาะสมไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล (Collecting Data)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ไปติดต่อสำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อส่งไปยังสถานบริการวิชาการชุมชนทั้ง 3 สถานี ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลเองโดยเข้าร่วมในโครงการฝึกอบรมและไปตามชุมชนที่ผู้รับบริการอาศัยอยู่ตามกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มีข้อมูล 2 ส่วน คือ ข้อมูลเชิงคุณภาพ และข้อมูลเชิงปริมาณ สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นต่าง ๆ เชื่อมโยงสัมพันธ์แต่ละประเด็นเข้าด้วยกัน ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยจะตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลจากนั้นบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยแบบสำรวจจะวิเคราะห์ค่าร้อยละแล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย ส่วนมาตราส่วนประมาณค่า แบบสอบถาม และแบบประเมินนั้นจำกัณวนค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำไปแปลผลโดยเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยที่กำหนดเป็นเกณฑ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

คำนวณความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตร โรวินลลิและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton, 1978 : 34-37 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 117) ดังนี้

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับประเด็นหลัก

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน ผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดคะแนนจากการพิจารณา ดังนี้

+ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับประเด็นหลัก

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับประเด็นหลัก

- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับประเด็นหลัก

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (ภัทรา นิคมานนท์, 1981 : 49) ดังนี้

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบในข้อนั้น}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร (Ferguson, 1981 : 49) ดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n}$$

เมื่อ

\bar{x}

แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

$\sum_{i=1}^n x_i$

แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (Ferguson, 1981 : 68) ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง